

Geleverde inspanningen moeten vergoed worden. Dat is logisch. Toch deinzen sommigen er niet voor terug om een interessante realisatie van een concurrent over te nemen. Deze realisaties kunnen echter beschermd zijn door intellectuele eigendomsrechten. Een aannemer moet daarom weten wat beschermd is en wat hij zelf tegen kopiëren kan beschermen.

Intellectuele eigendomsrechten voor bouwbedrijven

✎ D. Goffinet, ing., hoofdadviseur en J. Jacobs, ing., hoofdadviseur, Octrooicel, WTCB

Tot de intellectuele eigendomsrechten die in de bouwsector aan bod kunnen komen, behoren het auteursrecht, de bescherming van tekeningen of modellen, het merkenrecht en de octrooien.

AUTEURSRECHT

Het auteursrecht geeft de titularis een tijdelijke exclusiviteit voor de exploitatie van een artistiek werk. Tot de artistieke werken behoren onder meer letterkundige werken, plastische kunstwerken, muziek, enz. In de bouwsector kunnen er twee vormen van auteursrecht voorkomen: literaire werken en kunstwerken.

Alle teksten die de nodige originaliteit vertonen, kunnen beschouwd worden als literaire werken. Voorbeelden hiervan zijn technische beschrijvingen, normen, richtlijnen en verslagen van laboratoriumproeven. Het zonder toestemming overnemen van delen van dergelijke publicaties, is een inbreuk op het auteursrecht.

Ook het ontwerpen van een gebouw of kunstwerk wordt aanzien als een artistieke inspanning. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de ontwerper (de architect) het auteursrecht ervan kan opeisen. Dit auteursrecht betreft eveneens alle reproducties van het uitgevoerde bouwwerk zoals foto's of maquettes. Sommige architecten waken zeer streng over hun auteursrecht.

TEKENINGEN EN MODELLEN

Onder de bescherming van tekeningen en modellen verstaan we de bescherming van het uiterlijk van een voorwerp dat bedoeld is voor massaproductie (bv. het motief van behangpapier, het decoratieve blad van een deur of zelfs de deurklink). Dit uiterlijk wordt bepaald door een nieuwe combinatie van lijnen, vormen en kleuren.

MERKENRECHT

Een merk is om het even welk teken dat gebruikt wordt om producten of diensten van een bedrijf te onderscheiden. Het kan een naam, kleur, logo, klank of enig ander kenmerk zijn.

	Onderwerp	Aanvraag	Waar	Symbool	Territorium	Periode
Octrooi	Uitvinding	Ja	DIE ⁽¹⁾ EPO ⁽²⁾ WIPO ⁽³⁾	Ⓟ Patented Patent pending	België Europa Internationaal	Max. 20 jaar
Merk	Kenmerk zoals naam, kleur, symbool,...	Ja	BBIE ⁽⁴⁾ BHIM ⁽⁵⁾ WIPO ⁽³⁾	® TM	Benelux Europa Internationaal	10 jaar onbepaald verlengbaar
Model of tekening	Vorm / motief voor massaproductie	Ja	BBIE ⁽⁴⁾ BHIM ⁽⁵⁾ WIPO ⁽³⁾	–	Benelux Europa Internationaal	5 jaar 4 keer verlengbaar (max. 25 jaar)
Auteursrecht	Originele creatie (tekst, vorm, muziek)	Nee		©	Onbepaald	Tot 70 jaar na overlijden auteur

(1) DIE : Dienst Intellectuele Eigendom, afdeling van de Federale Overheidsdienst Economie.
(2) EPO : *European Patent Office*.
(3) WIPO : *World Intellectual Property Organisation*.
(4) BBIE : Benelux Bureau voor Intellectuele Eigendom.
(5) BHIM : Bureau voor Harmonisatie binnen de Interne Markt.

De merkbescherming kan aangevraagd worden voor een bepaald territorium (Benelux wordt als één gebied beschouwd) en voor enkele toepassingen die men kiest uit 34 productfamilies en 11 diensten. Het kan dus voorkomen dat hetzelfde merk door verschillende bedrijven gebruikt wordt in zowel de elektronica- als de kledingsector.

OCTROOI

Een octrooi – ook patent of brevet genoemd – is de wettelijke bescherming van een uitvinding van technische aard. Het biedt de houder het recht om anderen de fabricage, het vervoer en de commercialisering van de uitvinding te verbieden. Om van dit recht te kunnen genieten, moet de aanvrager zijn uitvinding gedetailleerd beschrijven zodat zijn concurrenten duidelijk weten wat ze niet mogen namaken. Hierdoor vormen octrooidocumenten tevens een zeer rijke bron aan technische informatie.

Om van het octrooirecht te kunnen genieten

moet het octrooi, afhankelijk van het beoogde territorium, aangevraagd worden bij de DIE (Dienst Intellectuele Eigendom, afdeling van de FOD Economie), de EPO (*European Patent Office*) of de WIPO (*World Intellectual Property Organisation*). Indien slechts een beperkt aantal landen beoogd wordt, kan de aanvrager zich ook tot de nationale octrooidiensten wenden. Na een onderzoek, waarbij wordt nagegaan of het octrooi voldoet aan de drie octrooierbaarheidsvereisten (de nieuwheid, het inventieve karakter en de industriële toepasbaarheid), wordt een octrooi afgeleverd met een maximale geldigheidsduur van 20 jaar. ■

www.wtcb.be

WTCB-DOSSIERS NR. 2012/2.17

Voor meer informatie over de diverse vormen van intellectuele eigendommen verwijzen we naar de lange versie van dit artikel, die binnenkort beschikbaar is op onze website, en naar de website van de octrooicel : www.wtcb.be/go/patent.